

ДО ПИТАННЯ СУТНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Олена Михайлівна СОПІНА,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

В умовах сучасних трансформаційних процесів, які охоплюють безпекову сферу як України, так і світу загалом, питання протидії незаконному обігу вогнепальної зброї набуває особливої актуальності. Незаконне виготовлення, переміщення, зберігання та використання зброї становить реальну загрозу національній безпеці, сприяє зростанню рівня злочинності, терористичним загрозам, насильницьким злочинам, а також дестабілізації соціально-політичної ситуації в державі.

Зокрема, під час збройної агресії проти України масштабне поширення зброї серед цивільного населення, ввезення її з районів бойових дій, недостатній контроль над каналами переміщення та обігу стрілецької зброї створюють нові виклики для сил безпеки та оборони в процесі зміцнення публічної безпеки й порядку.

У зв'язку з цим вкрай важливим є ефективне функціонування системи організаційних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та припинення фактів незаконного обігу вогнепальної зброї. Саме організаційні заходи виступають ключовим інструментом у формуванні державної політики у цій сфері, забезпечуючи міжвідомчу взаємодію, впровадження інноваційних підходів до управління ризиками, а також реалізацію профілактичного компоненту правоохоронної діяльності.

Ці заходи, як правило, мають комплексний, системний характер та охоплюють широке коло дій - від нормативно-правового регулювання, стратегічного планування, створення відповідних інституцій і механізмів контролю, здійснення оперативно-розшукових заходів, інформаційно-аналітичного забезпечення, професійної підготовки кадрів і міжнародної співпраці.

Попри значну увагу з боку державних органів і наукової спільноти до проблеми незаконного обігу зброї, питання сутності

та класифікації організаційних заходів у цій сфері залишаються недостатньо розробленими. Більшість досліджень зосереджуються на кримінально-правових аспектах боротьби з незаконним обігом зброї, у той час як організаційно-правовий компонент, що має фундаментальне значення для забезпечення цілісного, ефективного та сталого механізму протидії, потребує глибшого наукового осмислення [1, с. 33].

Аналіз відповідних організаційних заходів дозволяє не лише окреслити їх зміст та функції, а й виявити потенційні недоліки у практичній реалізації, запропонувати шляхи вдосконалення механізмів координації та управління, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності загальної системи протидії незаконному обігу зброї в Україні.

Так, поглиблене дослідження сутності та видів організаційних заходів із забезпечення протидії незаконному обігу вогнепальної зброї має не лише наукову, а й практичну цінність, оскільки сприяє виробленню цілісного, скоординованого та результативного підходу до подолання однієї з найбільш небезпечних форм загроз сучасній державності.

Ці заходи є складовою частиною системи національної безпеки, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також виконують ключову функцію в контексті протидії організованим злочинності, тероризму та насильницьким злочинам [2, с. 65].

О. Дячкін та В. Лень зауважують, що зміст організаційних заходів охоплює широкий спектр управлінських і практичних дій, які реалізуються через розробку та впровадження державної політики у сфері контролю за зброєю, вдосконалення нормативно-правової бази, налагодження ефективної взаємодії між правоохоронними, прикордонними, митними, судовими та аналітичними структурами, забезпечення функціонування інформаційно-аналітичних систем, формування кадрового потенціалу, проведення оперативно-розшукових і профілактичних заходів, а також розвиток міжнародного співробітництва у сфері контролю над обігом зброї [3, с. 229].

До організаційних заходів також належать: створення та модернізація національного реєстру зброї, моніторинг джерел витоку зброї, впровадження сучасних методів ідентифікації та відстеження, залучення суспільства до процесів інформування та виявлення правопорушень, забезпечення належного

контролю за легальним обігом зброї та посилення відповідальності за незаконне поводження з нею.

Організаційні заходи характеризуються системним підходом, довгостроковим плануванням, використанням інноваційних технологій, гнучкістю до змін безпекового середовища та орієнтацією на результативність і безперервність. Вони реалізуються як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях, з урахуванням криміногенної ситуації, оперативної обстановки та соціально-політичного контексту.

Організаційні заходи є складовою механізму управління, координації та контролю за діяльністю державних інституцій, які залучені до боротьби з незаконним обігом зброї. Такий механізм включає планування, ресурсне забезпечення, кадрову підготовку, інформаційно-аналітичне супроводження, міжвідомчу взаємодію, а також співпрацю з міжнародними структурами.

Успішна реалізація організаційних заходів можлива лише за умови дотримання принципів системності, комплексності, наукової обґрунтованості та адаптивності до змін у криміногенній ситуації.

Таким чином, організаційні заходи із забезпечення протидії незаконному обігу вогнепальної зброї становлять багаторівневу, комплексну та динамічну систему, яка є важливим інструментом у сфері підтримання національної безпеки і публічного порядку в державі.

Зазначено, що організаційні заходи із забезпечення протидії незаконному обігу вогнепальної зброї - це сукупність цілеспрямованих, системно структурованих і узгоджених управлінських, правових, аналітичних, профілактичних та координаційних дій, які здійснюються уповноваженими державними органами, установами, службами за участю громадянського суспільства з метою виявлення, запобігання, локалізації, нейтралізації та усунення загроз, пов'язаних з незаконним виробництвом, придбанням, зберіганням, транспортуванням, збутом і використанням вогнепальної зброї. Організаційні заходи є складовою механізму управління, координації та контролю за діяльністю державних інституцій, які залучені до боротьби з незаконним обігом зброї. Такий механізм включає планування, ресурсне забезпечення, кадрову підготовку, інформаційно-аналітичне супроводження,

міжвідомчу взаємодію, а також співпрацю з міжнародними структурами.

Список використаних джерел:

1. Діденко С. В. Адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні : автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 40 с.
2. Андреев Д. В. Поняття та види незаконного обігу зброї. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2017. № 2 (78). С. 62-69.
3. Дячкін О. П., Ленъ В. В. Окремі питання запобігання незаконному обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин та пристроїв в умовах особливого періоду. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 227–233.